



Nieuwsbrief Water Natuurlijk Limburg, juni 2026

'Groen' gas door mestvergisting?

Fons Kersten en Theo Coumans (bestuursleden van de LLTB) schreven een opiniebijdrage onder de titel "Groen gas verdient een eerlijker debat" in De Limburger van 16 juni 2026.

Hieronder lezen jullie de reactie van Peter Freij op dit stuk.

Groen gas verdient een volledig debat

Groen gas verdient inderdaad een eerlijk – maar dan wel volledig - debat.

In het ingezonden stuk van Fons Kersten en Theo Coumans (bestuursleden van de LLTB) wordt mestvergisting gepresenteerd als een logische en bijna onvermijdelijke stap richting duurzaamheid. Maar wie de feiten kent, ziet dat deze voorstelling van zaken selectief is en belangrijke risico's en maatschappelijke kosten onderbelicht laat.

Mest is het gevolg van structurele overproductie

Kersten en Coumans stellen dat mest een "natuurlijke bron van voedingsstoffen" is. Dat is in de basis juist maar gaat voorbij aan de kern van het probleem: Nederland produceert veel meer mest dan onze bodem kan opnemen. Dat is simpelweg het gevolg van een te grote veestapel. De LLTB stelt "minder dieren klinkt als een eenvoudig antwoord" maar dat is een karikatuur. Minder dieren is geen simplistische reflex, maar noodzaak om waterkwaliteit, natuurherstel en klimaatdoelen te halen. Minder dieren is de enige manier om de mestproductie te verlagen. Daar hoef je niet voor doorgeleerd te hebben. Zoals ook blijkt uit rapporten van onder meer het PBL, RIVM en de Europese Commissie. En ja, we moeten grasland vooral behouden – maar dan wel met minder dieren per hectare.

Groen gas uit mest lost het mestoverschot niet op

Bij mestvergisting gebeurt het volgende: Organische stof in mest wordt afgebroken door bacteriën, dit levert biogas (methaan + CO₂). Minerale bestanddelen zoals stikstof, fosfaat, kalium, zware metalen worden niet afgebroken maar blijven na vergisting achter in de reststroom. Het artikel van de LLTB-ers suggereert dat vergisting bijdraagt aan 'kringlooplandbouw', maar in werkelijkheid bestendigt het de huidige schaal van intensieve veehouderij. Het woord 'kringlooplandbouw' is suggestief en onjuist. Een kringloop wordt gekenmerkt door een gesloten (en bij voorkeur kleinschalig) systeem. Dat is de 'kringlooplandbouw' bij uitstek niet: niet gesloten én niet kleinschalig vanwege de gigantische export van vlees(producten) maar ook door de immense import van veevoer. Het mestoverschot is daar een belangrijk gevolg van. Er is eerder sprake van een 'verdienmodel' dan van een kringloop. De oorzaak van het mestprobleem wordt niet aangepakt, maar juist gefinancierd.

De kosten worden afgewenteld op de belastingbetaler

De auteurs vinden dat we niet "als samenleving meebetalen aan een landbouwprobleem" maar dat we moeten "investeren in oplossingen voor maatschappelijke opgaven". De werkelijkheid wordt hier wel erg gemakkelijk omgedraaid. De kosten van subsidies voor groen gas, de garanties voor vergistingsinstallaties en de kosten voor toezicht, handhaving en netaansluitingen komen

grotendeels terecht bij de belastingbetaler. Terwijl de baten terechtkomen bij de sector die het mestoverschot veroorzaakt. En zo betaalt niet de vervuiler maar de belastingbetaler.

Grootste schade bij waterkwaliteit en natuur

Het artikel rept met geen woord over de structurele overschrijding van nitraatnormen, de dramatische achteruitgang van natuur en biodiversiteit of de druk op drinkwaterbronnen. Voor waterschappen, natuurorganisaties en drinkwaterbedrijven zijn dit geen abstracte problemen, maar dagelijkse realiteit. Zolang mestvergisting wordt ingezet om een te grote veestapel in stand te houden, blijft de druk op waterkwaliteit, natuur en biodiversiteit bestaan – en daarmee de kosten voor de belastingbetaler.

Energiezekerheid is geen vrijbrief voor inefficiënte oplossingen

De auteurs waarschuwen voor afhankelijkheid van energie-import. Die vrees is terecht. Mestvergisting is echter geen oplossing voor die afhankelijkheid: de energieopbrengst per ton mest is laag, de CO₂-winst is onzeker (lekverliezen en transport) en de risico's op fraude en emissies zijn aantoonbaar groot, zie o.a. recente ILT-rapportages. Echte energiezekerheid komt van energiebesparing, isolatie, warmtenetten, zon, wind en geothermie – niet van het subsidiëren van een mestoverschot. Gelukkig is er een groeiende groep boeren (hopelijk ook lid van de LLTB) die dit allang ziet: ondernemers die investeren in bodemkwaliteit, waterbescherming, emissiereductie en kringlooplandbouw die wél binnen ecologische grenzen past. Zij verdienen waardering, want zij laten zien dat toekomstbestendige landbouw mogelijk is – zonder afhankelijk te zijn van mestvergisting als reddingsboei. En dié landbouw zou nog wel eens een grotere 'cashcow' kunnen worden dan het huidige onhoudbare en economisch nagenoeg failliete landbouwsysteem.

Conclusie

Groen gas kan een rol spelen, maar niet als alibi om een onhoudbaar landbouwsysteem te behouden. Een eerlijker debat begint met het erkennen van de feiten: Nederland heeft een mestoverschot, veroorzaakt door een veel te grote veestapel, dat immense water- en natuurproblemen veroorzaakt. Mestvergisting lost dat niet op en mag daarom niet worden verpakt als duurzame oplossing. Water NATUURLijk pleit voor een systeemverandering: minder dieren, schoner water, gezonde natuur en een energievoorziening die niet leunt op het in stand houden van problemen.

Peter Freij (fractievoorzitter van Water NATUURLijk in Waterschap Limburg)

Excursie naar het Geleenbeekdal in de omgeving van Terschuren bij Hoensbroek

Verslag door Jeannette Hommes, secretaris ledencommissie Limburg en De Kempen van Natuurmonumenten

Op woensdag 15 april 2026 organiseerde de ledencommissie Limburg en de Kempen samen met de waterschapspartij Water Natuurlijk Limburg een excursie langs de Geleenbeek in de buurt van Terschuren.

Een veertigtal enthousiaste deelnemers ging, vanaf de Naamse Steen in Wijnandsrade, op pad onder leiding van twee deskundigen. Mark Luijten (coördinator natuurbeheer van Natuurmonumenten) en Harry van Buggenum (gepensioneerd ecooloog van Waterschap Limburg) vertelden en toonden ons wat er allemaal gebeurt en verbeterd wordt in het natuurgebied van het Geleenbeekdal en de Geleenbeek.



In het Geleenbeekdal slingert de Geleenbeek als een zilveren lint langs natte bossen met elzen en steile hellingbossen met enorme beuken. Ook komt hij langs bloemrijke graslanden en bloeiende hoogstamboomgaarden. Die grote diversiteit aan landschappen is heel bijzonder. De Geleenbeek is ruim 40 kilometer lang. Ontspringt in Benzerade (Heerlen) en eindigt bij de Molenplas (Stevensweert). Natuurmonumenten beheert niet alle gronden langs de Geleenbeek. Vandaag zijn we bij Terschuren (Hoensbroek) in een gebiedje van 7 hectare. We zien dat hier de grote populieren zijn gekapt en vervangen door steviger boomrassen. Enkele dode bomen dienen als bron van leven voor insecten, schimmels en vogels.



Hangend over een brugje over de Geleenbeek luisteren we naar Harry die ons het verhaal van de Geleenbeek vertelt. Van oorsprong een bronbeek, gevuld door regenwater. Het gebied erom heen is voedselrijk en zeer geschikt voor landbouw, wat de Romeinen al constateerden. In de tijd van de mijnen (vanaf eind 19^e eeuw) werd het stroomgebied van de Geleenbeek vrijwel geheel ingericht voor de verwerking van afvalwater van de mijnen, industrie en huishoudens in de Oostelijke Mijnstreek. Hiervoor werd de beek van de bovenloop tot monding volledig gekanaliseerd (rechtgetrokken). Zowel de oevers als het stroombed bestonden uit een betonnen bekisting. Uiteraard had dit een negatief effect op de waterkwaliteit en ecologie.

In de jaren negentig van de vorige eeuw is gestart met herstelwerkzaamheden van de Geleenbeek. Later is het project opgenomen in een gebiedsgericht aanpak, ook wel 'Corio Glana' genoemd. Dit heeft tot doel om de beek opnieuw in te richten als een natuurlijke meanderende beek, in een groene en natuurlijke omgeving met ruimte voor recreatie (wandelen en fietsen). Als ook om de waterkwaliteit te verbeteren. Immers vanaf 2000 bestaat de Europese Kaderrichtlijn Water, met daarin de criteria voor de waterkwaliteit in 2027 in de Europese landen.

In het gebied bij Terschuren is een in de jaren 1970 een rioolwaterzuiveringsinstallatie gebouwd. Water van deze installatie komt terecht in de Geleenbeek. Echter overstort moet zoveel mogelijk beperkt worden. In de loop der tijd zijn de criteria voor goede waterkwaliteit toegenomen. Ook is de problematiek van medicijnresten in het water actueel.

Ondertussen zijn we de Caumerbeek overgestoken. Harry van Buggenum gaat de beek in met zijn schepnet en laat ons het resultaat van zijn vangst zien.



Volgens hem gaat de waterkwaliteit van zowel de Caumerbeek als de Geleenbeek in de loop der jaren langzaam omhoog. Om de drie jaar wordt er gemeten en een gemiddelde van 3 metingen wordt als resultaat genomen.

Metingen in de beken worden ingevuld met behulp van zogenaamde rapportvellen zoals hieronder afgebeeld.

Resultaten invullen op rapportvel

Beoordelingsvel - kwaliteit stromend water

Stap 1. Omcirkel op dit blad alle diersoorten die je in het water hebt gevonden

Rapportvel - kwaliteit stromend water

Stap 2. Welke dieren krijgen het hoogste cijfer voor waterkwaliteit? Kruis dit vak aan.

Stap 3. Hoeveel diersoorten heb je op het hele blad omcirkeld? Dus ook die onderaan in het grijze vlak meetellen. Kruis de juiste kolom aan.

Stap 4. Zoek nu naar het punt waar de aangekruiste vlakken elkaar snijden. Lees in dit vlak de waterkwaliteit af. Zie voorbeeld hieronder.

5	Matig	Goed	Zeer goed
4	Matig	Goed	Goed
3	Onvoldoende	Matig	Matig
2	Slecht	Onvoldoende	Onvoldoende
1	Slecht	Slecht	

© Waterschap Rijn en Overmaas 2013



Mocht je mee willen doen met onderzoek naar de waterkwaliteit van beken dan kan dit met behulp van adviezen op deze site: <https://waterdiertjes.nl/#/info>
[Aanvullende informatie over de waterkwaliteit en ecologie van de Geleenbeek en andere beken in Limburg is te vinden in de KRW-factsheets op https://www.waterkwaliteitsportaal.nl](https://www.waterkwaliteitsportaal.nl)



Mark Luijten vertelt ons dat het gebied in Terschuren met name uit graslanden bestaat die op verschillende manieren beheerd worden. Sommige worden beweid door Lakenvelders en andere weiden worden gemaaid. Op deze manier is er variatie en heeft dit een effect op de biodiversiteit. In het verleden was dit gebied een afvalputje nu is het veranderd naar een Natura 2000 gebied. Mark geeft aan dat natuurbeheer een proces is en tijd nodig heeft. Zo wordt bijvoorbeeld de Reuzenbereklauw, een exoot, weggehaald. Dit is een proces van lange adem want chemische middelen worden uiteraard niet gebruikt. Dit geldt ook voor de Japanse duizendknoop. Deze wordt ieder jaar opnieuw uitgegraven.

Het was een leerzame excursie met veel dank aan Mark en Harry.

Mede namens Water Natuurlijk Limburg <https://waternatuurlijk.nl/limburg>
En Ledencommissie Limburg en De Kempen
<https://www.natuurmonumenten.nl/ledencommissies/ledencommissie-limburg-en-de-kempen>

Voor degenen die meer wil lezen over de Geleenbeek en zijn omgeving. <https://adagia.eu/de-geleenbeek-grooten-akkermans-keulen-op-den-kamp/>

Met vriendelijke groet,
Lex Westland.